Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004154

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-11-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ЛНУ ім. Івана Франка № 1990 від 24.12.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свередюк Анна Тарасівна
2. Anna T. Sverediuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-8426-6039

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)

Дата захисту: 08-12-2025

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11208

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01.03, 17.07.61

Тема дисертації:

1. Соціокультурна роль Марії Габлевич у шекспірознавстві: редагування, коментарі, критика перекладу.

2. Sociocultural Role of Maria Hablevych in Shakespeare Studies: Editing, Commentary, Translation Criticism.

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі досліджено багатогранну соціокультурну роль Марії Габлевич (нар. 1950 року) в українському шекспірознавстві, а також екстраполяцію її критичного підходу на перекладознавство та повторні переклади / ретрансляції Шекспірових творів. Метою дисертації є аналіз знакової ролі Марії Габлевич у становленні української традиції шекспірознавства, розкриття її фемінної оптики та новітнього підходу до інтерпретації шекспірівських творів, зокрема "Коментарів" до "Сонетів" (1998) і повторного перекладу драми "Антоній і Клеопатра" в авторській редакції (2013) у зіставленні з перекладами Пантелеймона Куліша, Івана Франка та Бориса Тена. У роботі окреслено методологічні основи дослідження багатогранної соціокультурної ролі дієвця на перетині перекладознавства, соціології, едитології та критики перекладу. Застосовано макро- й мікрорівні аналізу феномену багатогранної соціокультурної ролі в літературній полісистемі із використанням фрактальної теорії в межах синергетичного методу. У межах другої частини дослідження, спираючись на теорію побудови перспектив / Vantage Theory МакЛорі, побудовано перспективи "переклад", "критика" та "редагування", які дозволяють вивчити соціокультурну

роль дієвця на системі координат “особа”, “інтерпретація”, “текст”. Виокремлено ключові поняття –“дієвець”, “роль”, “активізм”, –наголошено на активній позиції перекладача та професійному габітусі, що реалізується через translator’s position / перекладацьку позицію, language position / мовну позицію і writing position /птсьмову позицію. Показано вплив радянської ідеології на перекладацьку інтерпретацію Шекспірового спадку та окреслено напрямки виходу за її рамки в незалежній Україні. Проаналізовано повторні переклади шекспірівських текстів і ренесансні образосимволи, які набувають культурно специфічних значень в українських перекладах. Окреслено філософсько-естетичні засади фемінної оптики Марії Габлевич, протиставленій маскулінному баченню та спорідненій із теософією Любові як об’єднавчим мотивом Шекспірової творчості. Визначено основні риси критико-аналітичного підходу дослідниці, які відрізняють її інтерпретації від робіт Керолайн Сперджен, Гелен Вендлер, Гарольда Блума й Нортропа Фрая. У перспективі “критика” розглянуто герменевтичні та психоаналітичні моделі інтерпретації художнього тексту, визначено місце автора й перекладача в тріаді “Автор – Текст – Читач”. Показано, як навколоперекладна література, мета-, пара- й епітексти сприяють розумінню джерельного тексту в українській полісистемі. Перспектива “редагування” дозволила простежити роль редактора як активного співтворця перекладу, зокрема в контексті британських практик емендацій та феноменологічного читання Шекспіра, що його постулює Марія Габлевич. Третій розділ дисертації присвячено реалізації багатогранної соціокультурної ролі дослідниці в практиці коментування, редагування та перекладу. Проаналізовано її співпрацю з Дмитром Павличком і Наталією Бутук у проєктах перекладу “Сонетів”, визначено різницю габітусів, а також особливості редакторських рішень, відображених у приватних епітекстах. Підкреслено мультимодальність присутності Марії Габлевич у цих проєктах, що включає вербальні та візуальні компоненти. На основі моделі Кетрін Бечелор розмежовано функції паратекстів і метатекстів, простежено їхню роль у рецепції шекспірівських творів в українській лінгвокультурі. Застосування синергетичного підходу дозволило систематизувати критико-теоретичний доробок дослідниці та здійснити двопланову інтерпретацію ренесансної образосимволіки в контексті гуманістичних цінностей Шекспіра. У результаті доведено, що Марія Габлевич збагатила українське шекспірознавство інноваційною інтерпретацією ренесансних образосимволів на засадах гуманізму, рівності статей, духовності та любові як єднальної сили, відкривши нові перспективи для множинних перекладів.

2. The thesis explores multifaceted socio-cultural role of Maria Hablevych (b. 1950) in Ukrainian Shakespeare Studies and the extrapolation of her critical approach to translation studies and retranslations of Shakespeare’s works. The aim of the research is to examine Hablevych’s historically significant role in shaping the Ukrainian tradition of Shakespeare Studies and to reveal her feminine perspective and innovative approach to the interpretation of Shakespeare’s texts, in particular her Commentaries on the Sonnets (1998) and authorial retranslation of “Antony and Cleopatra” (2013), in comparison with the earlier versions by Panteleimon Kulish, Ivan Franko, and Borys Ten. The dissertation outlines the methodological foundations for the study of socio-cultural role at the intersection of translation studies, sociology, editology, and translation criticism. Both macro- and micro-level analyses of this phenomenon are conducted within the framework of fractal theory and the synergetic method. By application of MacLaury’s Vantage Theory, three vantages – translation, criticism, and editing – are constructed, enabling the study of socio-cultural role through the coordinate systems of person, interpretation, and text. Key concepts such as agent, role, and activism are defined, emphasizing agent’s active stance and the manifestation of professional habitus through translator’s, linguistic, and writing positions. The study reveals how Soviet ideology influenced the interpretation of Shakespeare’s works and outlines the possibilities for overcoming these ideological constraints in modern translation practice. Retranslations of Shakespeare’s texts and the re-verbalization of Renaissance symbolic imagery are analyzed as culturally specific phenomena in Ukrainian translations. The dissertation highlights the philosophical and aesthetic foundations of Hablevych’s feminine optic, which stands in contrast to the dominant masculine perspective and aligns with the theosophy of Love as a unifying motive in Shakespeare’s oeuvre. Distinctive features of Hablevych’s critical-analytical approach are identified, setting her interpretations apart from those of Caroline Spurgeon, Helen Vendler, Harold Bloom, and Northrop Frye. Within the vantage of criticism, the research examines hermeneutic and psychoanalytic models of

interpretation, defining the position of the author and translator within the Author – Text – Reader triad. The study also demonstrates how the literarure around translation such as paratexts, metatexts, and epitexts facilitate the comprehension of the source text within the Ukrainian polysystem. The editing vantage focuses on the editor's agency as an active co-creator of translation, tracing parallels with British practices of emendation and with Hablevych's postulation of a phenomenological reading of Shakespeare independent of his commentators. The third chapter explores the realization of Hablevych's multifaceted socio-cultural role through her practice of commentary, editing, and translation. Her collaborations with Dmytro Pavlychko and Nataliia Butuk on translations of the Sonnets are analyzed, revealing the interaction of different habitus types and the nature of editorial interventions documented in private epitexts. The dissertation emphasizes Hablevych's multimodal presence in these projects, which includes both verbal and visual paratexts. Drawing on Kathryn Batchelor's model, the research distinguishes the functions of paratexts and metatexts and examines their role in the reception of Shakespeare's works in Ukrainian linguaculture. Synergetic approach within the frames of this researchallows for the systematization of Hablevych's critical and theoretical legacy and the dual-plane interpretation of Renaissance symbolic imagery within the context of Shakespeare's humanistic values. The study concludes that Maria Hablevych has enriched Ukrainian Shakespeare studies through her unique interpretation of Renaissance symbolic imagery grounded in humanism, gender equality, spirituality, and Love as a universal entity, opening new perspectives for retranslations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Свередюк А. Т. Шекспірознавчі знахідки Марії Габлевич у світлі наратологічних студій. Іноземна філологія. 2023. № 136. С. 61–70.
- 2. Свередюк А. Т. Гамлетіана Марії Габлевич: Офелія крізь призму феміністичної критики. Закарпатські філологічні студії. 2024. № 37. С. 256– 260.
- 3. Sverediuk A. Maria Hablevych and the Concept of Truth in 'Hamlet'. Vertimo studijos. Vilnius University Press. 2023. No. 16. 2023. P. 168–185.
- 4. Sveredyuk A. Agency in Translation: A Case Study of Hamlet, Its Translations and Critics. Звітна наукова конференція професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2021 рік (4–5 лютого 2022 року). Львів: ПАІС, 2022. С. 269–272.
- 5. Sverediuk A. Maria Hablevych: The Voice of Critic and Editor in Paratexts. Звітна наукова конференція професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2022 рік. З нагоди 125-ліття кафедри французької філології (2–3 лютого 2023 року). Рівне: Волин. обереги, 2023. С. 96–99.
- 6. Sverediuk A. Editor the Omnipresent: The Case of Maria Hablevych as the Editor and Critic of Shakespeare's Sonnets Translated into Ukrainian. The 13 International Translation And Circulation Of Shakespeare Criticism (26-27 June 2023). Leuven. P. 9-10.
- 7. Sverediuk A. Multimodality of Agent's Presence: A Move Beyond Text. IFNUL-HKBU PhD Researchers' Conference on Translation, Interpreting and Intercultural Studies (May 28, 2024). Lviv – Hong Kong. 2024. P. 16 –19.
- 8. Свередюк А. Т. Жіноче обличчя української шекспіріани: Офелія Марії Габлевич. Міжнародна наукова конференція "Національна пам'ять у філології: Перекладознавчі читання на пошану Роксолани Петрівни

Зорівчак” (28 листопада 2024 року). Львів : ЛНУ, 2025. С. 69-70.

- 9. Свередюк А. Т. Шекспірові твори як гармонійно організована система: дослідження Марії Габлевич крізь призму точних наук. Звітна наукова конференція професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2024 рік на пошану завідувача кафедри англійської філології Зеленського Пимена Гордійовича (7 лютого 2025 р.). Львів : ЛНУ, 2025. С. 383–388.
- 10. Sverediuk A. Translating Shakespeare in Soviet Ukraine: Resistance Through Translation. Annual UKRAINETT+ Conference “The War and Beyond: Perspectives on Ukrainian Culture and Society” (14–15 October 2025). University of Bergen. P. 21.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: № 0120U102539, № 0123U102475

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзера Оксана Василівна

2. Oksana V. Dzera

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3471-0724

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57211999411; Web of Science Researcher ID: IQW-6052-2023; https://scholar.google.com.ua/citations?user=1opWdFYAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іваницька Марія Лонгинівна

2. Mariia L. Ivanytska

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4870-431X

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 56199507900; Web of Science Researcher ID: AAC-7349-2020; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=H1iX2IwAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гриців Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Hrytsiv

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6660-7161

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57221864019; Web of Science Researcher ID: AAS-9322-2021; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=7t5fUMMAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Молчко Оксана Орестівна

2. Oksana O. Molchko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-0147-3248

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 59541534300; Web of Science Researcher ID: DHL-9266-2022; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Hmq1LgsAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Одрехівська Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Odrekhivska

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2568-8775

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57193123179; Web of Science Researcher ID: NGS-8074-2025; https://scholar.google.com.ua/citations?user=WXeMIokAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Шмігер Тарас Володимирович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Шмігер Тарас Володимирович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Жак Ольга Володимирівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна